

กองทัพเรือไทย

นำเสนอเมื่อ : 3 ก.ค. 2551

กองทัพเรือไทย

ประวัติความเป็นมา :

กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ บิดาแห่งกองทัพเรือไทย

กำเนิดกองทัพเรือ ไทย

กองทัพเรือ : มีกำเนิดควบคู่มากับการสร้างอาณาจักรไทย นับตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี กองทัพไทยในสมัยนั้น มี เพียง ทหารเหล่าเดียวมิได้แบ่งแยกออกเป็น กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ อย่างเช่นในสมัยปัจจุบัน หากയാตราทัพไปทางบก ก็เรียกว่า "ทัพบก" หากയാตราทัพไปทางเรือ ก็เรียกว่า "ทัพเรือ" การจัดระเบียบ การ ปกครอง บังคับบัญชา กองทัพไทย ในยามปกติ สมัยนั้นยังไม่มีแบบแผนที่แน่นอน ในยามศึกสงคราม ดัชนีทหาร "ทัพบก" และ"ทัพเรือ" รวม ๆ กันไป

ในการയാตราทัพเพื่อทำศึก สงครามภายในอาณาจักร หรือ นอกอาณาจักร ก็มีความจำเป็น ต้องใช้เรือเป็นพาหนะในการลำเลียงทหาร เครื่องศาสตราวุธเรือ นอกจากนี้จะสามารถ ลำเลียงเสบียงอาหารได้คราวละมาก ๆ แลว ยังสามารถลำเลียงอาวุธหนัก ๆ เช่น ปืนใหญ่ ไปได้สะดวกและรวดเร็วกว่าทางบกด้วย จึงนิยมยกทัพไปทางเรือจนสุดทางนำแลวจึงยกทัพต่อไปบนทางบก

เรือรบ ที่เป็นพาหนะของกองทัพไทยสมัยโบราณมี ๒ ประเภทด้วยกัน คือ "เรือรบในแม่น้ำ" และ "เรือรบในทะเล" เมื่อสันนิษฐานจากลักษณะที่ตั้งของราชธานี ซึ่งมีแม่น้ำล้อมรอบ และมีแม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางในการคมนาคม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องใช้น้ำในการบริโภค และการเกษตรกรรมแลว เรือรบในแม่น้ำ คงมีมาก่อนเรือรบในทะเล เพราะสงครามของไทย ในระยะแรกๆ จะเป็นการทำสงครามในพื้นที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย กล่าวคือ เป็นการทำสงครามกับพม่าเป็นส่วนมาก

ใน พ.ศ.๒๔๒๘ กรมพระราชวังบวรสถานมงคล (กรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ) เสด็จทิวังคต ทหารฝ่ายพระราชวังบวร ทั้งทหารบก และทหารเรือได้ถูกยุบเลิกไป จึงทำให้ ทหารเรือในขณะ นั้นมี ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ กรมเรือพระที่นั่ง ขึ้นตรงกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนกรมอรสมพล ขึ้นตรงกับ สมุหพระกลาโหม

ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาทั่วไปในกรมทหาร (Commander in chief) ตามโบราณราชประเพณี พร้อมกันประกาศจัดการทหาร เมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๐ โดยจัดตั้งกรมยุทธนาธิการขึ้นใน ประกาศนี้ให้รวมบรรดา กองทหารบก กองทหารเรือ ทั้งหมด ขึ้นอยู่ในบังคับบัญชาของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช แต่ในระหว่างที่ยังทรงพระเยาว์ให้มีผู้ทำการแทนผู้บังคับบัญชาทั่วไป โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช เป็นผู้แทนบังคับบัญชาการทั่วไปในกรมทหาร และให้รับตำแหน่ง เจ้าพนักงานใหญ่ผู้จัดการในกรมทหารสำหรับทหารเรือ ทรงตั้งนายพลเรือโท พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ เป็นเจ้าพนักงานใหญ่ผู้ช่วยบัญชาการทหารเรือ (Secretary to the Navy) มีหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้จัดการ ทั้งปวง ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายข้อบังคับทหารเรือ
๒. ให้จัดการทั้งปวง ที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้คนในทหารเรือ
๓. ให้จัดการทั้งปวง ที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดทหารเรือ
๔. ให้จัดการทั้งปวง ที่เกี่ยวข้องกับเรือรบหลวง
๕. ให้จัดการทั้งปวง ที่เกี่ยวข้องกับพาหนะ ทางเรือ ๓

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๓๓ ได้มีการยกเลิกประกาศจัดการทหาร ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ นั้นเสีย และได้มีการตรา พระราชบัญญัติจัดการกรมยุทธนาธิการ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๓ ขึ้นแทนพระราชบัญญัติจัดการกรมยุทธนาธิการ ฉบับใหม่นี้ ให้เรียกกรมยุทธนาธิการเสียใหม่ว่า "กระทรวงยุทธนาธิการ" (Ministry of War and Marine) มีหน้าที่บังคับบัญชาราชการทหารและ พลเรือนที่เกี่ยวข้องแก่การทหารบก ทหารเรือ ตามพระราชบัญญัติใหม่นี้ ให้ยกเลิกตำแหน่งผู้บังคับบัญชาการทั่วไปในกรมทหารเรือ และตั้งตำแหน่งใหม่เรียกว่า จอมพล (จอมทัพ) (Commander in chief) สำหรับบังคับบัญชาราชการในกรมทหารบก กรมทหารเรือ โดยสิทธิ์ขาด โดย พระราชประเพณี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้นำตำแหน่งที่จอมพลนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร มีตำแหน่งทรงปฏิบัติในหน้าที่ จอมพลด้วยเหมือนกัน กรมที่บังคับบัญชาทหาร แบ่งออก เป็น ๒ กรม คือ กรมทหารบก กรมทหารเรือ ในครั้งนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช เป็นเสนาบดีว่าการ กระทรวงยุทธนาธิการ พระยาสุรศักดิ์มนตรีเป็นผู้บัญชาการทหารบก นายพลเรือโท พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นปราบปรปักษ์ (พระองค์เจ้าจรจรัสวงศ์) เป็น ผู้บัญชาการทหารเรือ (Chief Staff of the Navy) สำหรับกรมทหารเรือ แบ่งส่วนราชการ ออกเป็น

กรมทหารเรือ

๑. กรมกลาง
๒. กองบัญชาเงิน
๓. กรมคลังพัสดุทหารเรือ
๔. กองเร่งขีสาระ
๕. กรมคุกทหาร เรือ
๖. กรมอุ
๗. กรมช่างกล
๘. โรงพยาบาลทหารเรือ
๙. ทหารนาวิกโยธิน
๑๐. เรือรบหลวงและเรือพระที่นั่งประจำการ

กองทัพเรือ

เรือบหลวง จักรีนฤเบศร

ใน พ.ศ. ๒๔๓๕ ได้มีการ จัดระเบียบการปกครองแผ่นดินใหม่ และยกเลิกการปกครองแบบจตุสดมภ์ กำหนดให้มีกระทรวงในราชการทั้งหมด ๑๒ กระทรวง กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ปกครองบรรดาหัวเมือง ต่าง ๆ หัวพระราชอาณาจักร กระทรวง กลาโหมไม่ต้องเกี่ยวกับการปกครองทางหัวเมืองอย่างแต่ก่อนคงมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทหารอย่างเดียว ใน พ.ศ. ๒๔๓๕ นี้ จึงได้โอนกรมทหารเรือซึ่งเดิมขึ้นอยู่กับกระทรวง ยุทธนาธิการมาขึ้นกับกระทรวงกลาโหม กรมทหารเรือได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ จนถึง พ.ศ. ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนฐานะกรมทหารเรือเป็น กระทรวงทหารเรือ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม และในวันเดียวกันนั้น ก็ได้ประกาศแต่งตั้งเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

เนื่องจากการป้องกันประเทศเป็นงานใหญ่ที่ทหารบก และทหารเรือจำเป็นต้องร่วมกันคิดอ่านจัดการ ตามหน้าที่ที่ประชุมเสนาบดีจึงเห็นสมควรจัดตั้งสภาป้องกันพระราช อาณาจักรขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างทหารบก และทหารเรือ ให้ดำเนินไปได้โดยสอดคล้องร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง สภานี้ มีองค์พระประมุข เป็นประธาน และโปรดเกล้าฯ ให้เสนาธิการทหารบกเป็นเลขานุการ ประจำ เสนาบดีกระทรวงกลาโหม เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ พร้อมทั้งจอมพลในและนอกประจำการ เป็นสมาชิกสภาแห่งนี้ทุกนาย

นับตั้งแต่มีการเลื่อนฐานะกรมทหารเรือขึ้นเป็น กระทรวงทหารเรือ ก็ได้มีการปรับปรุงการจัดระเบียบราชการทหารเรืออยู่เสมอ แต่มิได้เป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากหลักการเดิมเพียงแต่บางส่วนราชการต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเมื่อราชการบางส่วน มีกิจการเพิ่มขึ้น ก็เลื่อนฐานะขึ้นเป็นกรมหรือกองตามความสำคัญ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ภาวะทางเศรษฐกิจทั่วโลกตกต่ำเป็นผลทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบกระเทือนดังกล่าวนี้ด้วย ทำให้ฐานะทางการเงินและเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำจำเป็นต้องพิจารณาตัดทอนรายจ่ายของประเทศให้ลดลงให้สมดุลกับรายได้เป็นผลทำให้มีการปรับปรุงการจัดระเบียบราชการเสียใหม่ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๔ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกระทรวงทหารเรือกับกระทรวงทหารบกเป็นกระทรวงเดียวกันเสีย กระทรวงที่บังคับบัญชาทั้งทหารบกและทหารเรือรวมกันนี้เรียกว่ากระทรวงกลาโหมเหมือนอย่างแต่ครั้ง ก่อน

ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองประเทศใหม่ ทางดานกองทัพเรือก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน โดยกระทรวงทหารเรือได้ลดฐานะเป็นกรมทหาร เรือ ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองประเทศนี้ ได้จัดให้มีคณะกรรมการกลางกลาโหมขึ้น นอกจากนั้น ส่วนราชการของทหารเรือบางส่วนซึ่งได้เอาไปรวมกับฝ่ายทหารบกก็กลับมาสังกัดอยู่ในกรมทหารเรือตามเดิมอีก กรมต่าง ๆ ของทหารเรือลดฐานะมาเป็นกองทั้งหมดเว้นแต่กรมเสนาธิการทหารเรือจนกระทั่งในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนชื่อกรมทหารเรือ เป็นกองทัพเรือ ให้เป็นการสอดคล้องกับการเรียกชื่อส่วนรวมของทหารบกว่า "กองทัพเรือ" ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมโดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ ส่วน

กองทัพเรือ

๑. กรมเสนาธิการทหารเรือ
๒. กองเรือรบ
๓. สถานีทหารเรือกรุงเทพ
๔. กรมอุททหารเรือ
๕. กรมสรรพาวุธทหารเรือ

๖. กรมอุทกศาสตร์

กองทัพเรือได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดส่วนราชการมาตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับความจริงการกำหนดหน้าที่ของกองทัพเรือ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการ กองทัพเรือ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๑๐, พ.ศ. ๒๕๑๙ และ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้แบ่งส่วนราชการกองทัพเรือออกเป็น ๒๕ หน่วย เพื่อความสะดวกทางกองทัพเรือได้จัดกลุ่มหน่วยราชการทั้ง ๒๕ หน่วยขึ้นเป็น ๕ ส่วนราชการ คือ ส่วนบัญชาการส่วนกำลังรบ ส่วนยุทธบริการ ส่วนศึกษา และ ส่วนกิจการพิเศษ ต่อมาในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้มีการจัดส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ ใหม่ โดยได้เพิ่มกรมการขนส่งทหารเรือขึ้นในส่วนยุทธบริการ และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนนายทหารเรือเป็นสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง จนกระทั่งวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดส่วนราชการในกองทัพเรือขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยได้เพิ่มสำนักงานตรวจบัญชีทหารเรือขึ้นในกองทัพเรือ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้มีการจัดส่วนราชการใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๓๘ และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๔๐ กองทัพเรือแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓๕ หน่วย และเพื่อความสะดวกในการเรียกชื่อกลุ่มส่วนราชการเหล่านี้ จึงได้แบ่งส่วน ราชการเหล่านี้ออกเป็น ๔ ส่วน

ส่วนบัญชาการ

๑. สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ
๒. กรมสารบรรณทหารเรือ
๓. กรมกำลังพลทหารเรือ
๔. กรมข่าวทหารเรือ
๕. กรมยุทธการทหารเรือ
๖. กรมสงกำลังบำรุงทหารเรือ
๗. กรมสื่อสารทหารเรือ
๘. กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ
๙. สำนักงานปลัดบัญชีทหารเรือ
๑๐. กรมการเงินทหารเรือ
๑๑. กรมจเรทหารเรือ
๑๒. สำนักงานตรวจบัญชีทหารเรือ

ส่วนกำลังรบ

๑๓. กองเรือยุทธการ
๑๔. กองเรือป้องกันฝั่ง
๑๕. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
๑๖. หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง
๑๗. ฐานทัพเรือสัตหีบ
๑๘. ฐานทัพเรือ กรุงเทพฯ
๑๙. ฐานทัพเรือสงขลา
๒๐. ฐานทัพเรือพังงา
๒๑. กรมสารวัตร ทหารเรือ

ส่วนยุทธบริการ

- ๒๒. กรมอุทกหารเรือ
- ๒๓. กรมอิเล็กทรอนิกส์ทหารเรือ
- ๒๔. กรมช่างโยธาทหารเรือ
- ๒๕. กรมสรรพาวุธทหารเรือ
- ๒๖. กรมพลธิการทหารเรือ
- ๒๗. กรมแพทย์ทหารเรือ
- ๒๘. กรมการขนส่งทหารเรือ
- ๒๙. กรมสวัสดิการทหารเรือ
- ๓๐. กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ
- ๓๑. สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพเรือ

ส่วนการศึกษา

- ๓๓. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง
- ๓๔. กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
- ๓๕. โรงเรียนนายเรือ

บริเวณพระราชวังเดิมของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานให้แกกองทัพเรือเป็นที่ตั้งโรงเรียนนายเรือ และได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิด เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๔๙

แหล่งข้อมูล

<http://www.navy.mi.th>, ข้อมูลและภาพ.